

דברי מחשבה והלכה, ומהנעשה בבתי הכנסת

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת
לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

נושא השבוע: נטילת ידיים (כט)

כז' טבת תש"פ 1308 (שנה כה')

ההפטרה: "כה אמר" (יחזקאל כח)

פרשת וארא-שבת מברכין

ראש חודש שבט יחול אי"ה ביום שני מולדו ביום שבת בשעה 8:46 ו-9 חלקים

"...ויצונו אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים..." (וי, 3)

ציון עליו לחלוק לו כבוד בדבריהם (רש"י).

השם יתברך מצוה את משה ואהרן לחלוק כבוד לפרעה הרשע והעריץ שהעביד את בני ישראל בפרך, ואף על פי שמשה ואהרן והגיעו למדרגת ענווה עצומה שאמרו: "ונחנו מה", ובוודאי היו מדברים עם פרעה בכבוד וענוה, עם כל זאת זרזם הקב"ה שיחלקו לו כבוד כיוון שמלך הוא וצריך לכבודו.

רואים אנו מכאן שבשמיים לא מערבבים בין התחומים. שאת המכות שפרעה צריך לקבל הוא מקבל, ואת הכבוד שצריך לקבל הוא גם מקבל. ואם גוי כמו פרעה זוכה לכבוד גדול, עד כמה צריך כל אחד לכבד את חברו שהוא יהודי בנו של השם יתברך.

(תורת הפרשה)

"...לתת להם את ארץ כנען את ארץ מזוריהם אשר גרו בה" (וי, 4)

שואל "כף החיים" זצ"ל, מהו כפל הלשון בפסוק? שהיה צריך לומר: "לתת להם את ארץ כנען אשר גרו בה". למילה "מגור" שני פירושים: האחד לשון מגורים ודירה והשני לשון פחד ומורא, והכוונה כאן היא: ארץ הפחד והמגור אשר התגוררו בה. ארץ ישראל היא כארמון המלך וכל המתגורר בה צריך להיזהר במשנה זהירות על כל מעשיו, ולפחד מלעבור בה עבירה ועוון לבל יכעיס את המלך בהיכלו ומימלא יזכה להתגורר בה תמיד ולא תקיא אותו הארץ.

(מעין השבוע)

"...ויזדללו הקולות והברד ומטר לא ניתך ארצה" (כ, 3)

אומרת הגמרא בתענית (ז): הגשמים נעצרים בעוון ביטול תורה, וזה שכתוב: "ויזדללו הקולות", כאשר חדלים הקולות של לימוד התורה חלילה ואין קול יעקב נשמע בבתי מדרשות אזי "ומטר לא ניתך ארצה"!

(מעין השבוע)

נטילת ידיים מנוף לחיזוק הבריאות

השקפת היהדות

נמצאים אנו בעיצומו של החורף, המביא אתו גם מחלות חורף ובפרט את השפעת

הידועה. השפעת היא מחלה זיהומית התוקפת את דרכי הנשימה, היא מתבטאת לרוב בחום, כאב גרון, כאב ראש, נזלת, שיעול, כאבי שרירים, חולשה, עייפות איבוד תאבון, ליחה סחרחורות ובחילה. סיבוך אופייני של השפעת היא דלקת ריאות שעלולה להיות קטלנית בעיקר בילדים קטנים, קשישים וחולים שהמערכת החיסונית שלהם חלשה.

מנתוני משרד הבריאות עולה כי אחוזי התחלואה בדלקת ריאות גבוהים השנה באופן מיוחד ובתי החולים עמוסים מאוד. 15 אנשים נפטרו במהלך השנה האחרונה כשאחד מהם הוא תושב אשדוד, וכ- 100 חולים אושפזו מהשפעת וסיבוכיה. המצב יצר בהלה גדולה ונהירה המונית של אנשים להתחסן דבר שגרם למחסור בחיסונים. קופות החולים פרסמו במקומות שונים הנחיות

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק תל אביב * שעון חורף * סוף זמן ק"ש לשבוע הבעל"ט 8:42 - 8:43

כניסת שבת: 4:47 יציאת שבת: 5:39 יציאת ש"ר"ת: 6:12

למניעת הידבקות בשפעת כשאחת מהם היא שטיפת ידיים ומשטחים שאנו נוגעים בהם לעיתים קרובות המפחיתים את הסיכוי להדביק ולהידבק.

חז"ל קבעו זמנים ומצבים שבהם כל אחד צריך ליטול ידיו במהלך יומו שתפקידם "ניקוי רוחני" – סילוק רוח רעה ואלה שתפקידם "ניקוי גשמי" – הנקרא "נקיות" שמשמעו סילוק חיידקים ומניעת מחלות. וכבר נאמר בתורה "ונשמרתם לנפשותיכם" כששומר האדם על ציווי התורה ונוטל ידיו כפי שקבעו חז"ל במהלך היום הוא שומר גם על בריאותו, לכן כמה צריכים אנו לשמוח בתורה ובמצוות שעליהם נאמר "כי הם חיינו וארך ימינו" כפשוטו ולקיימם בדקדוק כפי שמורה ההלכה.

ברכת הכהנים

מעשה שהיה

הסיפור שלי התרחש לפני 3 שנים, זה החל בטיסה לארצות הברית לבר- המצווה של בן דודי, אימי לא טסה כי נולדה לנו אחות והיא נשארה עימה ועם אחי הקטנים. הביקור ארך חמישה ימים, במהלכם נפגשנו עם כל בני המשפחה המורחבת בארצות הברית בשבת התקיימה העלייה לתורה וממש שמחנו להיפגש עם כל בני המשפחה ובכל זאת הרגשתי מעט עייפה ומסוחררת בגלל שינוי השעות בין הארץ לארצות הברית והביקור המרגש. הטיסה חזור הייתה צריכה להיות ביום ראשון ב-1:30 לפנות בוקר, לא העלנו על דעתנו מה עומד לקרות בהמשך... ארזנו את כל המזוודות וישנו עד שאבא העיר אותנו ב-23:00, וסבתא שלי ליוותה אותנו לשדה התעופה שהיה קרוב לביתם. הגענו לשדה התעופה ועברנו את כל הבדיקות הביטחוניות, את המזוודות העלו למטוס והמתנו אנו לעלות. בזמן שחיכינו פגשנו חבר של אבא שלי שהיה אמור לטוס באותה טיסה. הוא פנה לאבי ואמר: "אתה כהן, נכון?", "כן" השיב אבי שלא הבין את הקשר בין היותו כהן לשדה התעופה... "תראה, ראיתי כאן אדם שמחזיק בידו חוברת הלכות אבלות", הבנתי, השיב אבי והסביר לנו, "יש אנשים שנפטרים בחו"ל ורוצים להיקבר בארץ ישראל, אז אנשי החברה קדישא מעלים את הארון שלהם לתא המטען של המטוס, בארץ מוציאים אותו ועושים הלוויה, ברגע שארון של מת נמצא במטוס, לכהנים אסור להיות בו". אבא רץ לדלפק הראשי ושאל: "האם יש מת על המטוס?", "כן" השיבו לו. הוא מיהר להתקשר לרב השכונה שלנו, כשהוא מתנצל על השעה המאוחרת ושאל מה עליו לעשות, הרב ענה שעל פי ההלכה אסור לכהנים לעלות על המטוס. כששמענו נבהלנו מאד, כל כך התגעגענו לאמא ולאחים הקטנים שבבית. אבא הרגיע אותנו והסביר שבכל יום יוצאות כמה טיסות לארץ ואין מה לדאוג "הכל לטובה, אנו נעלה על המטוס הבא". היינו עייפים וכמעט נרדמנו בעמידה, ברגע שנודע לנו שלא נוכל לעלות למטוס, היינו צריכים להסביר לממונים על הטיסה את הסיבה והמטוס התעכב עד שהמזוודות הורדו אלינו חזרה. עמדנו עייפים והמומים, מסתכלים על המטוס הממריא בלעדינו, כשאין לנו מושג מתי הטיסה הבאה.

הזמנו מונית שתסיע אותנו לביתה של סבתא, הגענו לביתה ב-4:00 לפנות בוקר. סבתא הייתה מופתעת והמומה, היא הייתה בטוחה שאנחנו כבר במטוס, סיפרנו לה מה קרה והלכנו לישון. אבי התפלל מוקדם ואחרי התפילה התקשר לסוכני נסיעות לחפש מקומות פנויים, לאחר ניסיונות רבים וכמה פרקי תהילים נמצאה טיסה בשדה תעופה מרוחק יותר, בשעה 13:30 בצהרים והיה עלינו להגיע לשם ב-12:30. ארזנו את כל חפצינו בזריזות והזמנו מונית שתסיע אותנו לשדה התעופה. הנהג היה אמריקני אדיש שלא נסע על פי הוראת מכשיר הווז, כיוון שהוא אינו מאמין למכשירים. אבי שבדרך כלל רגוע היה לחוץ ובצדק, אנחנו ממהרים והנהג לא מאמין למכשירים. לפתע אמר אבי. "אתם יודעים גם אנו לא מאמינים למכשירים, רק

להקב"ה, נתפלל ונהיה בסדר", הגענו ב- 12:15, נותרו לנו 15 דקות כדי לעבור את כל הבדיקות הביטחוניות, אבא ניסה לזרז תהליכים ואז גילינו לפתע שהדרכון שלי אבד. אבי רץ לדלפק שהיינו בו קודם ואמר לפקיד שמסרנו בידו ארבעה דרכונים והוא החזיר רק שלושה, אך הפקיד אמר שאין אצלו דרכון, ואז ניגש לאבי המנקה שעבד במקום ושאל: "האם זה הדרכון שלכם?" , איזו סייעתא דשמיא, הבדיקות הסתיימו ועלינו למטוס. גם במטוס עברנו עוד תלאות מכיוון שהטיסה הוזמנה לפני זמן קצר לא היו במטוס מנות כשרות. לא היה לנו אוכל והיינו מאד רעבים, מזל שהיינו עייפים וישנו. מדובר בטיסה ארוכה של 12 שעות, התעוררתי 3 שעות לפני הנחיתה, היו אלה השעות הארוכות בחיי, הייתי רעבה וגם התגעגעתי מאד לאמא, עייפה מכל התלאות. נחתנו ועברנו את עמדת הדרכונים ואחר כך לקחנו את המזוודות ויצאנו לאולם הראשי שם המתינה לנו אמא שחיבקה ונישקה אותנו כאלו אחרנו שבועיים, לא הבנו מדוע היא כה נרגשת, ואז היא סיפרה לנו סיפור מדהים: "אין לכם מושג איזו דרמה הייתה כאן!", "מה קרה? שאלנו. "קברניט המטוס שהייתם אמורים לטוס בו, הבחין באמצע הטיסה כי יש בעיה חמורה במנגנון נעילת הגלגלים וכי הם צריכים להתכונן לגרוע מכל. במטוס התחוללה מהומה, כולם פחדו נורא, בשדה תעופה המתוכם כמאתיים אמבולנסים ועשרות ניידות כיבוי אש, למקרה שהמטוס יאלץ לנחות על גחונו, לא על גלגליו, הוקצה למטוס שטח נחיתה מיוחד עליו שפכו טונות של קצף מיוחד האמור למנוע את החיכוך בקרקע ולאסון של שריפה. המטוס חג מעל ימה של ת"א לשפוף את הדלק שנותר בו, דבר שהלחיץ עוד יותר את הנוסעים המבועתים ואז הוא נחת בסייעתא דשמיא בשלום וכולם נשמו לרווחה, כל זה נמנע מכם בזכות ששמרתם על קדושת הכהונה, חשבתם שחוויתם מתח ולחץ? תראו מה נחסך מכם?", ואני חשבתי בליבי שאנחנו שמרנו על ההלכה האוסרת על שהיה עם מת ונצלנו מפחד מוות. ועוד מסר חשוב: אם שומרים על ההלכה לא מפסידים, גם אם חושבים שמפסידים. (ילדים מספרים על עצמם 12)

הלכות נטילת ידיים סיכום [ב]

פינת ההלכה

א. המספר שערו- המסתפר או מספר עצמו צריך ליטול ידיו לאחר מכן

ש"ע סי' ד ס"ט, כה"ח ס"ק כז, הלכה ברורה ס"נג, ילקו"י סי' ד ס"נג, והא"ש מרדכי ח"ב לגר" רבינו שער יא ס"א).

הטעם: לנטילה משום נדנוד רוח רעה (פסקי תשובות ס"יה, הלכה ברורה ס"נג, ועוד).

דרך הנטילה : מספיק נטילה פעם אחת (הלכה ברורה ס"נג) ואפשר ע"י שטיפת ידיו תחת ברז מים ללא כלי (ש"ת אור לציון ח"ב פ"א ס"טו) והמחמיר ליטול בכלי תבוא עליו ברכה (הלכה ברורה ס"סג, ש"ת אור לציון ס).

[ספר המספר אחרים צריך ליטול ידיו משום נקיות כוון שחיך בשערות ראשו של המסתפר (כה"ח סי' ד ס"ק כז, קול מנחם קאליצ) אור"ח ח"ד סי' סז, פסקי תשובות סי' ד ס"כה, ילקו"י ס"נד, הלכה ברורה ס"נג) ודינו מספיק שירחץ ידיו תחת ברז מים פתוח פעם אחת].

ב. הנוגע בגופו- הנוגע במקומות המכוסים שבגופו צריך ליטול ידיו (ש"ע סי' ד ס"יח ו-כא, משנ"ב ס"ק מו, כה"ח ס"ק פה). ויטול רק את היד שנגעה במקומות המכוסים (ילקו"י סי' ד ס"ז).

הטעם: לנטילה משום נקיות (בא"ח ש"א תולדות ס"יז אוכל היינו משום מלמולי זיעה ששם (ש"ע שס ס"כא) וזיעה זו מסוכנת (ש"ע יו"ד סי' קטז ס"ד).

דרך הנטילה : מספיק שירחץ ידיו תחת ברז מים פתוח פעם אחת [ולא צריך כלי] (בא"ח תולדות ס"יז, הלכה ברורה ח"א עמ' כה-ז).

ג. החולץ נעלו- הנוגע בנעלו בידיו בין אם הוא נועל או חולץ נעליו ובין אם סתם נגע בנעליו צריך ליטול ידיו לאחר מכן (ש"ע סי' ד ס"יח, משנ"ב ס"ק מא, בא"ח ש"א תולדות ס"יז).

הטעם: העיקרי לנטילה זו משום נקיות (בא"ח שס, שערי תשובה אור"ח סי' ד ס"ק כ) ויש אומרים שהטעם משום רוח רעה השורה על הקרקע ונדבקת בנעלים (עיין הלכה ברורה סי' ד ס"נד וס"ק כז בדיוור הלכה, ילקו"י סי' ד ס"מז, ש"ת יבי"א ח"ה אור"ח סי' א אות ד ועוד).

דרך הנטילה: לטעם משום נקיות מספיק שירחץ ידיו תחת ברז מים פעם אחת (בא"ח ש"א תולדות ס"יז) אך מכוון שיש חוששים גם לרוח רעה נכון להחמיר לרחוץ ידיו תחת ברז מים שלוש פעמים לסירוגין (הלכה ברורה ס"נד, פסקי תשובות סי' ד ס"כב).

ד. **הנוגע ברגלי:** הנוגע ברגליו [באזור כף הרגל והאצבעות] כשהם חשופות צריך ליטול ידיו לאחר מכן (ש"ע אור"ח סי' ד ס"יח).

הטעם: לנטילה משום נקיות (בא"ח תולדות ש"א סי' יז, מחזיק ברכה להחיד"א גס"י ד ס"ו, משנ"ב סי' ד ס"מא) היינו מלמולי זיעה שעליהם (ע"פ שו"ע ס"כא) שיכולים ח"ו להזיק (ע"פ שו"ע יו"ד סי' קטז ס"ד). ונכון להחמיר לחוש גם משום רוח רעה השורה על הרגלים (הליכות עולם לשל"ל עובדיה יוסף ח"א עמ' לו-לח, הלכה ברורה סי' ד ס"נג, ילקו"י סי' ד ס"סג ועוד).

דרך הנטילה: לטעם משום נקיות מספיק שירחץ ידיו תחת ברז מים פעם אחת (בא"ח תולדות סי' ז) אך מכוון שיש חוששים גם לרוח רעה נכון להחמיר לרחוץ ידיו תחת ברז מים שלוש פעמים לסירוגין (הלכה ברורה סס, הלכה ברורה שס, ילקו"י סי' ד ס"סג).

ה. **היוצא מהמקלחת-** היוצא מהמקלחת לאחר שהתרחץ צריך ליטול ידיו (ע"פ שו"ע סי' ד ס"יט, ילקו"י סי' ד ס"מז, הלכה ברורה סי' ד ס"נא, פסקי תשובות סי' ד ס"יט).

הטעם: לנטילה משום נדנוד רוח רעה השורה שם (בא"ח תולדות סי' יז, כה"ח סי' ד ס"ק כא, ילקו"י סי' ד ס"אז, עיין משנ"ב סי' ד ס"ק מ) מכוח הזוהמה כשרוחצים שם שכן בכל מקום שיש זוהמה שולטת רוח רעה (פסקי תשובות סי' ד ס"יט).

דרך הנטילה: רוחץ ידיו תחת ברז מים פעם אחת ללא צורך בכלי (בא"ח תולדות סי' י, מחזיק ברכה להחיד"א סי' ד, ילקו"י עמ' ס"ב ועוד).

ו. **היוצא מבית הקברות-** הנכנס לבית קברות [כגון: ללוות את הנפטר או לאזכרה וכו'] כשיוצא משם צריך ליטול ידיו (שו"ע סי' ד ס"יח, משנ"ב סי' ד ס"ק מז, כה"ח סי' ד ס"ק עו, שו"ע יו"ד סי' רעו ס"ד) או הנכנס ל- 4 אמותיו של הנפטר (בא"ח תולדות סי' טז, כה"ח סי' ד ס"ק עז, ילקו"י אכלות מהדורה תשס"ד סי' י ס"כו ועוד) או נכנס לאחר שהמת שם (הלכה ברורה שס, פסקי תשובות סי' ד ס"כה),

הטעם: לנטילה זו משום רוח רע שיש שם, וגם משום טומאה (בא"ח שס, פסקי תשובות סי' יח).

דרך הנטילה: מעיקר הדין ישטוף ידיו תחת ברז מים (שו"ע יו"ד סי' רעו ס"ד) פעם אחת (בכור הלכה להלכה ברורה סי' ד ס"ק לו) ואין צורך בכלי (ילקו"י אכלות סי' ו ס"כח וכן מים מוכח בשו"ע הג"ל שכתב ורחצין ידיהם במים) ויש להחמיר לשטוף ידיו שלוש פעמים לסירוגין (בא"ח תולדות סי' טז, הלכה ברורה ס"ז, חזון אכלות לשל"ל עובדיה יוסף ח"א עמ' ס"א) והמחמיר ליטול בכלי תבוא עליו ברכה (ילקו"י ס"כו, עיין חזו"ע שס).

ז. **הנוגע בצואת החותם או האוזן-** הנוגע בצואת האף [מחטט באף] או האוזן צריך ליטול ידיו (כה"ח סי' ד ס"ק אז, שו"ת אור לאוין ח"ב פ"א ס"יא, הלכה ברורה סי' ד ס"סב, ילקו"י סי' ד ס"כה ועוד).

הטעם: לנטילה זו משום נקיות (ד.ע. ע"פ הרמ"א סי' כב ס"ז).

דרך הנטילה: * מעיקר הדין צריך ליטול ידיו עד סוף קשרי אצבעותיו וראוי להחמיר עד סוף כף היד (הלכה ברורה סי' ד ס"סג).

* ייטול רק אותה היד שנגעה ולא את שתי ידיו אלא אם כן נגע בשתייהן (ילקו"י סי' ד ס"סז)

* **הנטילה ע"י ששטוף ידיו תחת ברז מים פעם אחת ללא צורך בכלי** (ע"פ הרמ"א שהביא בס"י כב ס"ז דין של נוגע בצואת האף תחת נושא של נוגע במקומות מכוסים שלהם כידוע מספיק שטיפה פעם אחת תחת ברז מים ללא כלי כמבואר בבא"ח ש"א תולדות סי' יז ובהלכה ברורה עמ' כה-לז).

ח. **המקיים מצוות פריה ורביה-** שניהם צריכים נטילה לאחר מכן (שו"ע סי' ד ס"יח).

הטעם: לנטילה משום רוח רעה שיש בה גם משום טומאה (בא"ח ש"א תולדות סי' טז, פסקי תשובות סי' ד ס"יח).

דרך הנטילה: מעיקר הדין רוחץ ידיו תחת ברז מים פעם אחת ללא צורך בכלי (עיין משנ"ב סי' ד ס"ק לט) ומחמירים ליטול 3 פעמים לסירוגין (בא"ח שס, משנ"ב שס, ברכת שמים לגר"ב וי"ס עמ' לז ס"ז, כה"ח סי' ד ס"ק סא, מאיר מעוז ח"א לגר"מ ערכה סי' ד אות לא) והמחמיר ליטול בכלי תבוא עליו ברכה (כה"ח שס ס"ק סב).

שעור ענק לנשים ונערות באשדוד כל מוצאי שבת אחת לשבועיים עם הרה"ג אליהו רוסתמי בנושא: הדרכה מעשית בעבודת ה' בכל התחומים כגון טהרת הלב, שלום בית, שמחה בויתור, עין טובה ועוד שיתקיימו בבי"כ אורות חיים ומשה רח' האדמו"ר מבעלז' 43 רובע ג' בשעה 20:30 [פרשות: וארא, בשלח, משפטים, תצווה, ויקהל-פקודי]

לקראת טו בשבט ניתן להשיג את **לוח הברכות הצבעוני** ובו ברכה ראשונה ואחרונה של כל המאכלים לפי סדר הא"ב וכן ברכת שהחיינו וברכות הריח, וכן סדר תרומות ומעשרות צבעוני עם תמונות להמחשה לפנות לטל: 08-8644452

שיעור הדף היומי באשדוד בימים א-ה מ- 6:00-7:00 בערב בבי"כ שמחת רפאל רח' התלמוד אזור ז'

אי"ה תתקיים תענית דיבור עולמית באשדוד ביום שלישי ב בשבט, תחילת הלימוד ב- 8:00 בבוקר בבי"כ ישמח משה רח' ברנר 28 אזור ה'